

MLADA REUMATOLOGIJA / YOUNG RHEUMATOLOGY USMENA PRIOPĆENJA / ORAL COMMUNICATIONS

PRIKAZ KLINIČKIH OBILJEŽJA I LIJEČENJA DO SADA NAJVEĆE KOHORTE BOLESNIKA S TEŽIM KOŽNIM PROMJENAMA U SKLOPU IgA VASKULITISA – MULTICENTRIČNO INTERNACIONALNO ISTRAŽIVANJE OVERVIEW OF CLINICAL FEATURES AND TREATMENT OF THE LARGEST COHORT OF PATIENTS WITH SEVERE SKIN CHANGES IN IgA VASCULITIS – MULTICENTRIC INTERNATIONAL RESEARCH

Mario Šestan¹, Nastasia Kifer¹, Ezgi Deniz Batu², Kadir Ulu³, Saša Sršen⁴, Giovanni Filocamo⁵,
Donato Rigante⁶, Martina Held¹, Marijan Frković¹, Seza Ozen², Betul Sozeri³, Ferhat Demir³,
Francesco Baldo⁵, Janne Kataja⁷, Alenka Gagro⁸, Marija Jelušić¹

¹Klinika za pedijatriju, Klinički bolnički centar Zagreb i Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska

²Department of Pediatrics, Hacettepe University, Ankara, Turkey

³University of Health Sciences, Umraniye Training and Research Hospital, Istanbul, Turkey

⁴Klinika za pedijatriju, Klinički bolnički centar Split i Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, Hrvatska

⁵UOC Pediatria a Media Intensità di Cure, Clinica de Marchi, Milano, Italia

⁶Fondazione Policlinico Universitario A. Gemelli IRCCS Università Cattolica Sacro Cuore Largo A. Gemelli n. 8, Rome, Italy

⁷Department of Paediatrics and Adolescents Medicine, Turku University Hospital, Finland

⁸Klinika za dječje bolesti Zagreb i Medicinski fakultet Sveučilišta u Osijeku, Osijek, Hrvatska

Uvod. IgA vaskulitis (IgAV) najčešći je sistemski vasulitis u djece. Kožne promjene, koje su obvezni klasifikacijski kriterij, najčešće su tipične, ali u oko 2% djece mogu se pojaviti teže promjene koje uključuju hemoragijske vezikule i bule koje mogu progredirati do ulceracija i nekroza. Pitanje je jesu li teže kožne promjene povezane i s težom kliničkom slikom.

Ispitanici i metode. U ovo istraživanje uključena su djeca iz 8 međunarodnih sveučilišnih centara koja su u sklopu IgAV-a razvila teže kožne manifestacije. Podaci su analizirani deskriptivno i primjenom Fisherova testa.

Rezultati. Prikupljeni su podaci o 40 bolesnika s težim kožnim manifestacijama koji su uspoređeni s kohortom od 611 bolesnika s IgAV-om iz nacionalne baze podataka. Od ukupnog broja bolesnika 65% bilo je muškog spola, a medijan (raspon) dobi pri dijagnozi iznosio je 8,5 (1,5–17,08) godina. Najznačajniji okidač bolesti bile su infekcije, prisutne u 57,5% bolesnika, najviše respiratorne. Najčešći prvi simptom bolesti bile su kožne promjene (60%), a tipične i teže kožne promjene dominantno su zahvaćale donje ekstremitete (45% odnosno 70%). Medijan (raspon) od prvog simptoma do prve teže kožne manifestacije iznosio je 4,5 (0–180) dana, a njihovog trajanja 10 (4–780) dana dok je od prve teže kožne promjene do početka liječenja proteklo 1 (0–37) dan. U 75% bolesnika nisu zabilježene trajne sekvele na koži dok su u 12,5% zaostali trajni ožiljci, a u 10% promjene pigmentacije. Nefritis je razvilo 40% bolesnika, a najčešći nalaz bila je kombinacija hematurije i proteinurije. Bolesnici s težim kožnim promjenama statistički su značajno češće razvili nefritis ($p = 0,0085$) i bili su značajno češće liječeni sistemskim glukokortikoidima ($p < 0,00001$), a većina bolesnika imala je i gastrointestinalne (67,5%) i zglobne manifestacije (62,5%). Svi su bolesnici liječeni, pri čemu ih je 75% liječeno primjenom metilprednizolona s medijanom (rasponom) kumulativne doze od 33 (4–170,46) mg/kg i medijanom (rasponom) trajanja liječenja od 17 (3–298) dana, a 40% liječeno je primjenom nesteroidnih protuupalnih lijekova u trajanju od 5 (2–30) dana. Ostali su lijekovi primijenjeni sporadično.

Zaključak. Bolesnici s IgAV-om i težim kožnim manifestacijama statistički su značajno češće razvili nefritis i bili liječeni sistemskim glukokortikoidima.

Potpora: Projekt Hrvatske zaklade za znanost, IP-2019-04-8822.

Ključne riječi: IgA vaskulitis, nefritis, nekroze, bule

Keywords: IgA vasculitis, nephritis, necrosis, bule

POLIMORFIZMI POJEDINAČNIH NUKLEOTIDA GENA HMGB1 I AGER I POVEZANOST S KLINIČKIM ZNAČAJKAMA IgA VASKULITISA

SIMPLE NUCLEOTID POLYMORPHISM OF HMGB1 AND AGER PENES AND ASSOCIATION WITH CLINICAL FEATURES OF IgA VASCULITIS

Martina Held¹, Mateja Batnožić Varga², Mario Šestan¹, Matej Šapina¹, Nastasia Kifer¹, Danica Grgurić¹, Kristina Crkvenac Gornik³, Marijan Frković¹, Nena Arvaj⁴, Jasenka Wagner⁴, Marija Jelušić¹

¹Klinika za pedijatriju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb, Hrvatska

²Klinika za pedijatriju Medicinskog fakulteta Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Klinički bolnički centar Osijek, Osijek, Hrvatska

³Klinički zavod za laboratorijsku dijagnostiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb, Hrvatska

⁴Medicinski fakultet Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Klinički bolnički centar Osijek, Osijek, Hrvatska

Uvod. U manifestaciji različitih fenotipova IgA vaskulitisa (IgAV) važnu ulogu imaju i varijante gena izvan HLA sustava. Cilj je bio istražiti ulogu polimorfizama pojedinačnih nukleotida gena HMGB1 i AGER koji kodiraju za protein visoke pokretljivosti iz skupine 1 (HMGB1) i receptor za krajnje produkte uznapredovale glikozilacije (RAGE), u predispoziciji i kliničkim značajkama bolesnika s IgAV-om.

Ispitanici i metode. Genotipizirani su polimorfizmi gena za HMGB1 i RAGE metodom lančane reakcije polimeraze. Utvrđena je prisutnost i učestalost polimorfizama u HMGB1 (rs2249825, rs1045411, rs1060348, rs1412125 i rs41369348) i RAGE (rs1800625, rs1800624, rs2070600 i rs3134940). Klinički podaci prikupljeni su iz baze podataka bolesnika s IgAV-om iz dva hrvatska tercijarna centra za pedijatrijsku reumatologiju.

Rezultati. Istraživanje je obuhvatilo 81 bolesnika s IgAV-om, među kojima je bilo 45 dječaka i 36 djevojčica, te 150 kontrolnih ispitanika koji se po dobi i spolu nisu razlikovali od djece s IgAV-om. Medijan (raspon) dobi bolesnika s IgAV-om iznosio je 6,25 (4,60–8,20) godina, a među njima 71,6% imalo je zahvaćene zglobove, 29,62% imalo je gastrointestinalne manifestacije, dok je 27,16% bolesnika razvilo nefritis. Generalizirani purpurični osip bio je prisutan u 43,20% bolesnika, a 27,16% imalo je barem jedan recidiv bolesti. Nije bilo statistički značajne povezanosti analiziranih polimorfizama s predispozicijom za IgAV u usporedbi sa kontrolama. Polimorfizam rs2070600 bio je značajno povezan s razvojem nefritisa u IgAVu dok je rs1412125 bio povezan sa zahvaćanjem probavnog sustava. Bolesnici s IgAV-om koji su imali alel T (rs2070600) u genu AGER imali su značajno veći rizik za razvoj nefritisa u usporedbi s bolesnicima s homozigotnim genotipom CC u dominantnom (OR 4,05, CI 1,09–15,03, $p = 0,037$) i aditivnom modelu (OR 3,95, CI 1,16–13,47, $p = 0,049$). Utvrđeno je da minor alel C (rs1412125) u HMGB1-u značajno povećava rizik od zahvaćanja probavnog sustava u superdominantnom modelu s omjerom izgleda od 2,78 (CI 1,04–7,43, $p = 0,04$).

Zaključak. Iako niti jedan od analiziranih polimorfizama gena za HMGB1 i RAGE nije bio povezan s predispozicijom za IgAV, naši rezultati pokazali su da ti polimorfizmi mogu biti povezani s različitim fenotipovima IgAV. Potpora: Projekt Hrvatske zaklade za znanost IP-2019-04-8822.

Ključne riječi: IgA vaskulitis, HMGB1, AGER, polimorfizmi

Key words: IgA vasculitis, HMGB1, AGER, polymorphism

COVID-19 INFEKCIJA U BOLESNIKA S REUMATSKIM BOLESTIMA

COVID-19 INFECTION IN PATIENTS WITH RHEUMATIC DISEASES

Ana Mikulec¹, Kristina Kovačević Stranski², Mirna Lucić², Ana Kovač², Dora Cvitkušić², Ana Marija Masle^{1,2}, Ivana Kovačević², Željka Kardum^{1,2}, Višnja Prus^{1,2}, Jasminka Milas-Ahić^{1,2}

¹Medicinski fakultet Osijek, Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku, Osijek, Hrvatska

²Zavod za reumatologiju, kliničku imunologiju i alergologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Klinički bolnički centar Osijek, Osijek, Hrvatska

Uvod. Pandemija Covid-19 infekcija predstavlja globalni problem u 21. stoljeću. Dosadašnje analize popratnih bolesti u bolesnika s COVID-19 sugeriraju da bi dijabetes, respiratorne bolesti i kardiovaskularne bolesti mogli biti čimbenici rizika za COVID-19. Reumatske bolesti su vrlo heterogene s obzirom na kliničke značajke, sistemske manifestacije, povezane popratne bolesti i vrstu terapije. Od izbijanja pandemije postoji zabrinutosti o mogu-

ćem razvoju teškog i po život opasnog stanja kod bolesnika s reumatskim bolestima. Postavlja se pitanje imaju li pacijenti s reumatskim bolestima, posebno oni koje primaju DMARD, povećani rizik infekcije SARS-CoV-2 ili teškim oblikom bolesti COVID-19 ostaje nejasno, iako nedavne epidemiološke studije daju određene informacije o težini i učestalosti bolesti u ovih pacijenata.

Cilj našeg presječnog istraživanja je ispitati čimbenike rizika za teži oblik COVID-19 infekcije u bolesnika s reumatskim bolestima te ispitati postoji li povezanost liječenja pacijenata s reumatskim bolestima i ishoda COVID-19 infekcije.

Ispitanici i metode. Uključeno je 55 reumatoloških pacijenata Zavoda za reumatologiju, kliničku imunologiju i alergologiju KBC-a Osijek s dokazanom COVID-19 infekcijom u razdoblju od ožujka 2020. do kraja ožujka 2021. godine. Podatci su prikupljeni iz medicinske dokumentacije.

Rezultati. 10 od 55 pacijenata je razvilo upalu pluća koja je zahtijevala prijem u bolnicu, dok je 1 pacijentica umrla. Najčešće dijagnoze bile su SpA (45,5 %), RA (32,7 %) i SLE (9,1 %). Najčešći simptomi bili su umor (83 %), slabost (79,2 %), vrućica (78,8 %), mialgija i artralgijska (67,3 %). Pacijenti su liječeni GK (38,2 %), csDMARD (61,8 %), ts/bDMARD (32,7 %). Stariji pacijenti sa medijanom dobi od 63 godine značajnije su razvili teži oblik COVID-19 ($P = 0,008$), dok su pacijenti koji koriste glukokortikoide češće imali blažu bolest nego teži oblik COVID-19 ($P = 0,04$).

Zaključak. Značajni rizični čimbenik za teži oblik bolesti COVID-19 je starija dob. Kronična upotreba GK u dozama manjim od 10 mg povezana je s razvojem manje komplikacija, a moguća je povezanost biološke terapije i boljeg ishoda COVID-19.

Ključne riječi: COVID-19, reumatske bolesti, SARS-CoV-2

Keywords: COVID-19, rheumatic diseases, SARS-CoV-2

BJELANČEVINA TOPLINSKOG ŠOKA 70 KORELIRA S OGRANIČENJEM FUNKCIJE ČELJUSTI I DEPRESIVNIM POREMEĆAJEM BOLESNIKA S REUMATOIDNIM ARTRITISOM HEAT SHOCK PROTEIN 70 CORRELATES WITH JAW LIMITATION AND DEPRESSIVE BEHAVIOR IN PATIENTS WITH RHEUMATOID ARTHRITIS

Marija Rogoznica¹, Ana-Marija Laškarin², Vedrana Drvar³, Renata Gržić⁴, Viktor Peršić^{1,5}, Tatjana Kehler^{1,5}

¹Specijalna bolnica Thalassoterapia-Opatija, Opatija, Hrvatska

²Ambulanta dentalne medicine, Dom zdravlja Otočac, Otočac, Hrvatska

³Klinički zavod za laboratorijsku dijagnostiku, KBC Rijeka, Rijeka, Hrvatska

⁴Fakultet dentalne medicine, Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, Hrvatska

⁵Zavod za medicinsku rehabilitaciju Medicinski fakultet, Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, Hrvatska

Uvod. Mnoga predklinička i klinička istraživanja dokazuju da porast pro-upalnih citokina kao što su interleukin (IL)-1 beta (β), IL-6 i tumor nekrotizirajući faktor alfa (TNF- α) u perifernim tkivima ili primarno u centralnom živčanom sustavu, doprinose depresivnom ponašanju bolesnika. HSP70 posreduju u patogenezi velikog depresivnog poremećaja, ali i drugih psihijatrijskih poremećaja, međutim, njegova uloga u posredovanju depresivnog poremećaja u bolesnika s RA nije još istražena. Cilj ovog istraživanja je bio odrediti HSP70 u slini bolesnika s RA i korelirati s aktivnošću osnovne bolesti, stupnjem kronične boli, ograničenjem funkcije čeljusti te stupnjem tjeskobe i depresije.

Bolesnici i metode: Bolesnici s RA (53), koji su dijagnosticirani i liječeni u reumatološkoj ambulanti bolnice „Thalassoterapia-Opatija“ iz Opatije lijekovima koji mijenjaju tijekom reumatske bolesti po preporukama Hrvatskog i Europskog reumatološkog društva. Aktivnost RA smo mjerili brojem bolnih zglobova (BBZ), brojem otečenih zglobova (BOZ), vizualnom analognom skalom za bol, jutarnjom zakočenošću (JZ), sedimentacijom eritrocita i C-reaktivnim proteinom. Stupanj kronične boli smo procijenili upitnikom GCPSV 2.0, ograničenje funkcije čeljusti ljestvicom JFLS-20, tjeskobni poremećaj upitnikom GAD-7 i depresivno raspoloženje upitnikom PHQ-9. Svi upitnici su sastavnice međunarodnih Dijagnostičkih kriterija za temporomandibularni poremećaj.

Rezultati. Koncentracija HSP70 u slini nije korelirala sa sedimentacijom eritrocita, C-reaktivnim proteinom, BBZ, BOZ, VAS boli, jutarnjom zakočenošću i stupnjem kronične boli. Međutim HSP70 u slini je korelirao s ograničenjem funkcije čeljusti te depresivnim poremećajem, iako ne i anksioznim stanjem.

Zaključak. Koncentracija HSP70 u slini bolesnika s RA korelira s ograničenjem funkcije čeljusti i depresivnim poremećajem.

Financiranje: Sveučilišna potpora Uni-ri-biomed-18-110 i br. Uni-ri-biomed-18-160.

Ključne riječi: anksioznost, bol, depresija, temporomandibularni poremećaj, reumatidni artritis

Keywords: anxiety, pain, depression, temporomandibular disorder, rheumatoid arthritis

UTVRĐIVANJE UČINKOVITOSTI SISTEMSKE IMUNOMODULACIJSKE TERAPIJE U OVISNOSTI O IZABRANIM MJERAMA ISHODA U LIJEČENJU BOLESNIKA S UVEITISOM U SKLOPU JUVENILNOG IDIOPATSKOG ARTRITISA ESTABLISHMENT EFFICACY OF SYSTEMIC IMUNOMODULATORY THERAPY IN DEPENDENCE OF CHOSEN OUTCOMES IN TREATMENT OF PATIENTS WITH UVEITIS WITHIN JUVENILE IDIOPATHIC ARTHRITIS

Marija Barišić Kutija¹, Mario Šestan², Sanja Perić¹, Nastasia Kifer², Petra Kristina Ivkić¹,
Martina Galiot Delić¹, Josip Knežević¹, Martina Held², Marijan Frković², Marija Jelušić², Nenad Vukojević¹

¹Klinika za očne bolesti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb

²Klinika za pedijatriju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb

Uvod. Broj bolesnika s uveitisom u sklopu juvenilnog idiopatskog artritisa (JIA-U), kojima je sistemska imunomodulacijska terapija (IMT) neophodna za kontrolu bolesti je malen. Razlike u kriterijima uključivanja u istraživanja kao i različiti načini prikazivanja učinkovitosti IMT-a otežavaju međusobnu usporedbu. Cilj ovog rada je prikazati na istom uzorku bolesnika s JIA-U-om, koji se liječe IMT, kako se učinkovitost liječenja razlikuje ovisno o odabranom kriteriju ishoda.

Ispitanici i metode. U longitudinalno opservacijsko istraživanje uključili smo bolesnike s JIA-U-om liječene IMT-om u Kliničkom bolničkom centru Zagreb u periodu od 2011. do 2017. godine.

Rezultati. Praćeno je 38 bolesnika u dobi od 2 do 15 godina, odnosno 69 očiju budući da je 7 bolesnika imalo jednostrani JIA-U. Pri prvom pregledu 46 (66.7%) očiju imalo je stupanj $\leq 1+$ upale u prednjoj očnoj sobici (POS) prema SUN kriterijima (engl. Standardization of Uveitis Nomenclature), 11 (15.9%) je imalo stupanj 2+, a 3 (4.4%) stupanj 3+. Na početku istraživanja 23 djece (60.5%) već je liječeno metotreksatom (MTX), 8 (21.0%) biološkim lijekovima, a 4 (10.5%) sistemskim glukokortikoidima (GK). Lokalnim glukokortikoidima (LGK) u obliku kapi liječeno je 61 (88.4%) oko s medijanom od 4 dnevne doze, uz GK mast u 75.4% očiju s medijanom od 1 doze. Do kraja istraživanja svi su bolesnici liječeni MTX-om, a 40% njih i biološkim lijekovima. Učinkovitost IMT-a prikazana je u obliku smanjenja doze LGK-a i smanjenja stupnja upale u POS-u. Nakon 12 mjeseci praćenja u 65% očiju bolesnika koji su primali biološki lijek i MTX zajedno više nije bilo potrebe za LGK-om, a pritom je u 75% očiju bolesnika postignut stupanj upale 0 u POS-u. Nakon 48 mjeseci praćenja u 50% očiju nije bilo potrebe za LGK, a u ostalih su trebale 1 do 2 doze LGK-a dok je stupanj upale 0 postignut u 61.1% očiju. U 12. mjesecu u 75% očiju stupanj upale 0 postignut je primjenom ≤ 2 doze LGK-a, a u 48. mjesecu u 61.1% očiju. Ako se primjene blaži kriteriji, u 12. mjesecu 90% očiju postiglo je stupanj upale $\leq 0,5+$ s ≤ 2 doze LGK-a, a u 48. mjesecu svi su bolesnici postigli takav rezultat.

Zaključak. Učinkovitost liječenja ovisila je o izabranim mjerama ishoda, što je važno za buduća istraživanja usporedbe učinkovitosti različitih lijekova, s obzirom na to da je odabir blažih kriterija povezan i s boljim uspjehom pojedinog lijeka.

Ključne riječi: juvenilni idiopatski artritis, učinkovitost, liječenje, ishod

Keywords: juvenile idiopathic arthritis, uveitis, efficacy, treatment, outcome

ANTI SS-A/RO PROTUTIJELO I KONGENITALNI TOTALNI ATRIOVENTRIKULARNI BLOK ANTI SS-A/RO ANTIBODY AND CONGENITAL COMPLETE ATRIOVENTRICULAR BLOCK

Filip Mirić¹, Dora Palčevski¹, Tatjana Zekić^{1,2}

¹Zavod za reumatologiju i kliničku imunologiju, Klinika za internu medicinu, Klinički bolnički centar Rijeka, Rijeka, Hrvatska

²Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, Hrvatska

Uvod. Kongenitalni totalni atrioventrikularni blok (KTAVB) je rijedak. Incidencija KTAVB-a u SS-A pozitivnih trudnica je oko 2 %, a povezuje se s prisustvom anti SS-A/Ro protutijela (anti-Sjögren's-syndrome-related antigen A autoantibodies/Ro). Posljedice za djecu mogu biti potreba za pacerom, smrtni ishod, a rjeđe spontani oporavak. Protutijela na Ro (SS-A) antigen prisutna su u 25% pacijenata sa sistemskim eritemskim lupusom (SLE) te u do 15% zdravih pojedinaca, human leukocyte antigen (HLA DR-3) pozitivnih.

Ispitanici i metode. Retrospektivna serija slučajeva prikazuje 10 trudnica, od kojih su 3 zdrave trudnice koje su rodile djecu s KTAVB, 3 trudnice s autoimunim bolestima i pozitivnim SSA protutijelom, te 4 trudnice s autoimunim bolestima (SLE +/- antifosfolipidnisindrom (AFS) bez SS-A protutijela na imunosupresivnoj terapiji koje su rodile zdravu djecu. Podaci su prikupljeni iz medicinske arhive IBIS-a Zavoda za reumatologiju i kliničku imunologiju na Klinici za internu medicinu KBC-a Rijeka.

Rezultati. Median dobi majki u trudnoći je 28,5 godina. Dvije trudnice s KTAVB imaju SS-A protutijelo. Jedna majka nema inicijalno izmjeren SS-A, dijete ima 20 godina i pacemaker je dobilo s 12 godina, a naknadno mjeren SS-A je uredan. KTAVB se pojavio uglavnom u drugoj trudnoći urednom prvom trudnoćom. Dvije trudnice sa SS-A protutijelom (subacute cutaneous lupus erythematosus i SLE) na terapiji hidroksiklorokinom su rodile zdravu djecu, jedna trudnoća je bila prijevremena, a druga praćena preeklampsijom, dok je treća trudnoća s artralgijom i SS-A protutijelom bez terapije imala urednu trudnoću, bez KTAVB. Četiri majke (SLE +/- AFS) na različitim imunosupresivnim terapijama i niskomolekularnom heparinu bez SS-A protutijela su rodile zdravu djecu, od toga su 3 trudnoće uredne, a 1 praćena preeklampsijom.

Zaključak. Trudnice s poznatim autoimunim bolestima i SS-A protutijelima su u redovitom praćenju, djeca su najčešće zdrava, a trudnoće slične opisanim u literaturi (uredne, prijevremene, praćene preeklampsijom). Uvođenje screeninga zdravih trudnica na SS-A protutijelo bi doprinijelo smanjenju KTAVB u djece.

Ključne riječi: SS-A antitijelo, kongenitalni, atrioventrikularni blok, eritemski lupus, sistemski

Keywords: SS-A antibody, congenital, atrioventricular block, erythematous lupus, systemic

UČINAK BIOLOŠKE TERAPIJE NA RAZINU SERUMSKIH URATA U PSORIJATIČNOM ARTRITISU

THE EFFECT OF BIOLOGICAL THERAPY ON URIC ACID SERUM LEVELS IN PATIENTS WITH PSORIATIC ARTHRITIS

Maja Maleš¹, Katarina Borić², Daniela Marasović Krstulović², Mislav Radić², Ivana Erceg²,
Ivona Božić², Dijana Perković²

¹Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, Hrvatska

²Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu,
Klinički bolnički centar Split, Split, Hrvatska

Cilj istraživanja. Cilj ovog istraživanja je odrediti razine serumskih urata u bolesnika s psorijatičnim artritisom (PsA) prije započinjanja biološke terapije te procijeniti učestalost hiperuricemije; postoji li utjecaj biološke terapije na razinu serumskih urata u bolesnika s PsA koji su liječeni biološkom terapijom na Zavodu reumatologiju i kliničku imunologiju KBC-a Split te procijeniti učinak biološke terapije na aktivnost bolesti u bolesnika s PsA.

Ispitanici i metode. Istraživanjem je obuhvaćeno 88 bolesnika s dijagnozom PsA koji su liječeni biološkom terapijom u razdoblju od siječnja 2007. godine do 15. lipnja 2021. godine. Podaci su prikupljeni iz medicinske dokumentacije koja uključuje elektronske i klasične papirnatu povijesti bolesti bolesnika koji su na biološkoj terapiji Zavoda za kliničku imunologiju i reumatologiju KBC-a Split.

Rezultati. Od ukupnog broja ispitanika (N=88) bilo je 47 (53%) žena i 41 (47%) muškaraca. Ispitanici su najčešće imali od 42 do 63 godine s prosječnom dobi od 53,5 godina. 3–6 mjeseci nakon biološke terapije bilježi se sljedeće: u 90% bolesnika je došlo do pada aktivnosti bolesti mjerene DAS28 zbrojem. U 76% bolesnika smanjio se broj bolnih zglobova, a u 72% bolesnika smanjio se broj otečenih zglobova. Smanjenje osjećaja boli bilježene VAS-om bilježi se u 85% bolesnika. Vrijednost sedimentacije eritrocita smanjila se u 66% bolesnika, a vrijednost C reaktivnog proteina u 69% bolesnika. Arterijsku hipertenziju imalo je 60% bolesnika. Srčane bolesti imalo je 11% bolesnika, a kardiovaskularni incident bilježi se u 2% bolesnika. Šećernu bolest imalo je 18% bolesnika. Smanjenje vrijednosti serumskih urata prije i nakon primijenjene biološke terapije bilježi se u 66% bolesnika. Povišenje vrijednosti urata bilježi se u 31% bolesnika. U 3% bolesnika vrijednosti serumskih urata su bile nepromijenjene.

Zaključak. Potvrđeno je značajno smanjenje serumskih razina urata 3–6 mjeseci nakon primijenjene biološke terapije. Biološki lijekovi su bili učinkoviti u smanjenju parametara aktivnosti bolesti. Komorbiditeti su bili češći u naših bolesnika s PsA u odnosu na opću populaciju.

Ključne riječi: psorijatični artritis, urati, biološka terapija
Keywords: psoriatic arthritis, urati, biological therapy

NAŠA ISKUSTVA S RITUKSIMABOM U LIJEČENJU SJÖGRENVOG SINDROMA OUR EXPERIENCE WITH RITUXIMAB IN TREATMENT OF SJÖGREN'S SYNDROME

Lorena Petrač Frljužec¹, Miroslav Mayer², Branimir Anić²

¹Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Krapinske Toplice, Hrvatska

²Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb, Hrvatska

Rituksimab (RTX) je kimeričko mišje/ljudsko IgG1 monoklonsko protutijelo usmjereno protiv ekstracelularne domene CD20 na površini B-limfocita, a svoj učinak postiže posljedičnom deplecijom navedenih stanica. Terapija RTX-om nije standardna, niti se pokazala učinkovitom u Sjögrenovom sindromu (SSj), no u malog broja bolesnika može biti dobra terapijska opcija u ciljanom liječenju, ponajviše u sindromima preklapanja i miješanoj bolesti vezivnog tkiva u kojih je Sjögrenov sindrom jedna od komponenata, ali i kod nekih bolesnika s primarnim Sjögrenovim sindromom koji se očituju teškim komplikacijama koje ugrožavaju organske sustave. U Zavodu za kliničku imunologiju i reumatologiju Kliničkog bolničkog centra Zagreb do sada je liječeno ukupno 13 takvih bolesnika; od toga 5 bolesnika s primarnim te 8 bolesnika sa sekundarnim Sjögrenovim sindromom. U većine primarnih SSj RTX je primijenjen prema protokolu za liječenje reumatoidnog artritisa, a kod bolesnika sa sekundarnim SSj obično je primijenjen protokol za osnovnu bolest (u većine se radilo o reumatoidnom artritisu). U 12 bolesnika postignut je terapijski cilj, odnosno smirivanje komplikacija bolesti što je posljedično dovelo do smanjenja potrebe za visokim dozama glukokortikoida. U jednog bolesnika liječenje je prekinuto zbog razvitka serumske bolesti, rijetke nuspojave lijeka. Ovim radom željeli smo prikazati naše dosadašnje iskustvo.

Ključne riječi: rituksimab, Sjögrenov sindrom
Keywords: rituximab, Sjögren's syndrome

KOMPARATIVNO ISTRAŽIVANJE KORONAVIRUSNE BOLESTI (COVID-19) U UPALNIM REUMATSKIM BOLESTIMA I ŠEĆERNOJ BOLESTI KOD BOLESNIKA U DALMACIJI COMPARISON OF COVID-19 INFECTION BETWEEN INFLAMMATORY RHEUMATIC DISEASES AND DIABETES MELLITUS IN PATIENT FROM DALMATIA

Lucija Marković¹, Ivan Vlak², Ivana Erceg³, Ivona Božić³, Katarina Borić³, Dijana Perko³

¹Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Klinički bolnički centar Split, Split, Hrvatska

²Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju s reumatologijom, Klinički bolnički centar Split, Split, Hrvatska

³Zavod za reumatologiju i kliničku imunologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Klinički bolnički centar Split, Split, Hrvatska

Cilj. Procijeniti kliničke manifestacije, tijek i ishode COVID-19 infekcije u bolesnika sa sistemskim upalnim bolestima te iste usporediti kliničkim manifestacijama, tijekom i ishodom u bolesnika s šećernom bolešću.

Ispitanici i metode. Presječna studija provedena je u Zavodu za reumatologiju i kliničku imunologiju i Klinici za infektivne bolesti KBC-a Split i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. U istraživanje je bilo uključeno 148 bolesnika od kojih 74 s upalnim reumatskim bolestima, a 74 sa šećernom bolesti. Za dobivanje podataka je korišten EULAR-COVID19 upitnik. Uključene su sljedeće varijable: dob, spol, dijagnoza, simptomi, liječenje, komplikacije, ishod, laboratorijski parametri (CRP).

Rezultati. Bolesnici sa šećernom bolešću su bili značajno češće hospitalizirani te im je češće rađen brzi antigenski test za dokazivanje COVID-19 infekcije u odnosu na bolesnike s upalnim reumatskim bolestima ($P < 0,01$). Reumatološki bolesnici su liječeni blažim terapijskim mjerama zbog COVID-19 infekcije nego bolesnici sa šećernom bolešću, u kojih se najčešće primjenjivalo kombinirano liječenje ($P < 0,01$). Reumatološki bolesnici imali su značajno manje respiratornih komplikacija COVID-19 infekcije u odnosu na bolesnike s šećernom bolešću ($P < 0,01$). Utvrđena je statistički značajna razlika u ishodu bolesti COVID-19 između dvije ispitivane skupine. Bolesnicima sa šećernom bolešću imali su lošiji ishod od bolesnika s upalnom reumatskom bolešću, ($P < 0,01$). Bolesnici s upalnom reumatskom bolešću su imali niže vrijednosti CRP-a, koje su u prosjeku bile 3,60 (s 95% CI od 1,93 do 5,02), dok su bolesnici sa šećernom bolešću imali veće vrijednosti CRP-a s medijanom od 83,1 (s 95% CI od 44,78 do 125, 73).

Zaključak. Naši su rezultati pokazali da bolesnici s reumatskom upalnom bolešću imaju bolji ishod bolesti od bolesnika sa šećernom bolešću, koji su imali učestalije komplikacije (uglavnom respiratorne) i trebali su intenzivnije liječenje.

Ključne riječi: COVID-19, upalne reumatske bolesti, šećerna bolest, kliničke manifestacije, ishod liječenja

Keywords: COVID-19, inflammatory rheumatic disease, diabetes mellitus, clinical manifestations, treatment outcome